

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' l-20 ta' April, 2009

Citazzjoni Numru. 1471/2002

Data Express Limited

-vs-

**Atlas Insurance Agency Limited *proprio* kif ukoll
bħala aġenti u / jew rappreżentanti tas-soċjeta'
assikuratriċi estera AXA Insurance plc**

Il-Qorti;

Rat iċ-ċitazzjoni pprezentata fis-27 ta' Diċembru 2002 li permezz tagħha s-soċjeta' l-attriċi ppremettiet:

Illi s-soċjeta' attriċi assigurat mas-soċjeta' konvenuta kontra diversi riskji permezz ta' Fire and Special Perils Property Damage Insurance Policy, polza numru 81286010001 kopja esebita markata bħala Dok. 'A';

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi s-soċjeta' attriċi ġiet derubata minn persuna jew persuni mhux magħrufa bejn id-29 ta' Marzu 2002 u l-4 ta' April 2002 jew xi żmien qabel, fejn insterqu *stock* u diversi oġġetti proprjeta' tas-soċjeta' attriċi koperti mill-polza ta' assikurazzjoni kif ser jirriżulta fil-kors tat-trattazzjoni tal-kawża, lista ta' l-*istock* misruq hawn annessa u markata bħala Dok. 'B';

Illi dan is-serq huwa aggravat bil-mezz u bil-valur kif ikkonkluda l-Maġistrat Inkwirenti, kopja ta' proċess verbal hawn anness u markat bħala Dok. 'C';

Illi għal dan is-serq tirispondi l-polza ta' assikurazzjoni allura *in vigore* bejn il-partijiet;

Illi saret *claim* mas-soċjeta' konvenuta li ġġib in-numru F20020223, hawn annessa markata bħala Dok. 'D', minħabba serq kif premess u kif ukoll saru diversi interpellazzjonijiet sabiex titħallas l-imsemmija *claim* iżda dan irriżulta inutili;

Illi din il-Qorti għandha ġurisdizzjoni u kompetenza għaliex is-soċjeta' assikuratriċi ċaħdet kull responsabbiltà permezz ta' ittra datata 28 ta' Novembru 2002 kopja annessa u markata bħala Dok. 'E' (kien ikun altrimenti li kieku s-soċjeta' konvenuta aċċettat ir-responsabbiltà iżda ma qablitx mal-*quantum* kif jirriżulta mill-klawsola dwar Maltese Jurisdiction Clause tal-polza u artikolu 14 – Arbitration and General Conditions Clause, f'liema eventwalita' kienet tapplika l-klawsola arbitrali);

Tgħid għalhekk is-soċjeta' konvenuta għaliex m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi li għas-serq li ġara kif suespost tirispondi l-polza allura *in vigore* bejn il-partijiet;
2. Tillikwida l-ammont dovut lis-soċjeta' attriċi a bażi tal-*claim* li saret;

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Tikkundanna u tordna lis-soċjeta' assikuratriċi tħallas lis-soċjeta' attriċi s-somma hekk likwidata dovuta għal din il-*claim*;

4. Tikkundanna u tordna lis-soċjeta' assikuratriċi tħallas lis-soċjeta' attriċi l-imgħax mid-data tal-*claim*.

Bl-ispejjeż, bl-imgħax mid-data tal-*claim* u bir-riserva ta' kull dritt u azzjoni fil-Liġi.

Is-soċjeta' konvenuta minn issa ngunta għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa ta' l-attriċi u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta *proprio*, ipprezentata fl-1 ta' Awissu 2003, li permezz tagħha eċċepew:

1. Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu riġettati bl-ispejjeż *stante* li s-soċjeta' eċċipjenti, kif ċitata, ma għandha ebda relazzjoni ġuridika mas-soċjeta' attriċi billi kulma għamlet is-soċjeta' attriċi għamlitu fil-kapacita' tagħha ta' agent tas-soċjeta' estera li ġiet ċitata bħala l-konvenuti l-oħra.

2. Salvi eċċezzjonijiet oħra.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta *nomine*, pprezentata fl-1 ta' Awissu 2003, li permezz tagħha eċċepew:

1. Illi t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu riġettati bl-ispejjeż kontra s-soċjeta' attriċi *stante* li fl-allegata serqa ma rriżultax li kien hemm dak li fil-polza huwa kkwalifikat bħala "*violent and forcible entry*" u għaldaqstant l-allegata perdita' li sofriet is-soċjeta' attriċi ma taqax u ma tikkwalifikax li għandha tiġi risarcita taħt l-imsemmija polza ta' assikurazzjoni.

2. Salvi eċċezzjonijiet oħra.

Rat l-affidavits u semgħet ix-xhieda;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Rat l-atti proċesswali nkluz il-verbal tas-seduta tal-4 ta' Marzu 2009 li permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi din hija azzjoni bbażata fuq il-kuntratt ta' assikurazzjoni bejn il-partijiet. Is-soċjeta' attriċi kienet infatti assikurata ma dik konvenuta permezz tad-Dokument 'A' ossija *Fire and Special Perils Property Damage Insurance Policy*. Bejn id-29 ta' Marzu 2002 u l-4 ta' April 2002 saret serqa ta' diversi oġġetti minn garaxx li fih l-istess soċjeta' attriċi kienet taħzen l-istokk tagħha. Saret inkjesta Magisterjali illi kkonkludiet illi *"Fil-fehma tal-Magistrat inkwerenti dan is-serq huwa aggravata bil-mezz stante li sar sgass u bil-valur stante li l-ammont misruq jeċċedi l-mitt lira Maltin."* Is-soċjeta' konvenuta rrifjutat illi tħallas billi fil-fehma tagħha ma kienx hemm sgass jew *forcible entry* li hija rikjesta fil-polza.

Jidher ċar qabel xejn li s-soċjeta' konvenuta ma kellhiex titħarrek f'isimha proprju għaliex hija aġixxiet bħala agenta ta' ditta estera u kwindi bħala tali għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju.

Il-parti tal-polza li tañtha s-soċjeta' attriċi qed titlob il-ñlas tgħid hekk:

"In consideration of the payment of the premium for this extension to the policy the Company will, by payment or as option by reinstatement or repair, indemnify the insured against damage if:

- a. Any of the property insured described in the part of the Schedule relating to Theft extension ;*
- i. while within the premises shall be lost by damages by theft involving entry into the premises by forcible and violent means ...*

b. there shall occur any damage to the premises failing to be borne by the insured consequent upon such theft or any attempt thereat."

Għalhekk il-punt in kontestazzjoni huwa jekk fis-serqa li ma hemmx dubbju li saret kienux użati *forcible and violent means*. Dan għaliex fil-fehma tas-soċjeta' konvenuta ma kienx hemm provi evidenti li sar xi sgass.

Matul il-ġbir tal-provi ressqu diversi xhieda u l-Qorti se tirriassumi dak li jidhrilha huma l-iktar xhieda importanti. **Gilbert Mock** direttur tas-soċjeta' attriċi qal li kien izomm iċ-ċwieviet tal-garaxx hu biss u kien mar fuq il-post ftit jiem qabel. Kien ikun imsakkar b'żewġ katnazzi tal-marka **Ingersoll** li kienu rakkomanati mis-soċjeta' konvenuta billi kienu l-aktar affidabbli. Meta mar dakinhar sab il-bieb imbexxaq u l-katnazzi ma kienux hemm. Ċempel għalhekk lill-Pulizija. Għall-ewwel mistoqsi kemm kellu affarijiet neqsin wieġeb b'cirka ħamsa u sebgħin elf lira Maltin (Lm75,000) iżda meta eżamina sew ma' l-*accountant* u ra x'kellu nieqes b'aktar kalma u żmien ikkonkluda li kienu jiswew ftit aktar minn tletin elf lira Maltin (Lm30,000). **Ronald Simiana** li kien il-*broker* tas-soċjeta' attriċi ma' dik konvenuta kkonferma dan ix-xenarju u qal li Mock kien "*abjad karti*." Qal ukoll illi nduna li l-katnazzi "*ma kienux għadhom fil-post, il-bieb kien alzat u fuq in-naħa tax-xellug tal-bieb kien imqammar fuq il-left hand side .. qisu xi ħadd illeva l-bieb ...*" Xehdu ukoll **John Refalo**, azzjonist tas-soċjeta' attriċi u **Brian Bonnici**, impjegat li qal li meta mar fuq il-post sab il-bieb tax-xellug qisu xi ħadd żgassah 'il barra. **Lawrence Formosa**, rappreżentant tas-soċjeta' konvenuta wkoll mar fuq il-post u qal li l-bieb kien imbexxaq. Fil-bieb pero' ma ra ebda traċċa ta' żgass jew li xi ħadd uża l-forza biex uża l-bieb.

Fil-fehma tal-Qorti xhud importanti huwa **Alfred Camenzuli** (li xehed darbtejn) u li kien inħatar espert tekniku mill-Maġistrat inkwerenti. Dan qal li l-katnazzi ma kienux fuq il-post u li l-unika għodda li setgħet taqta' dawn it-tip ta' katnazzi huma *pneumatic tools* u li dan it-tip ta' għodda hija kapaci taqta' mingħajr ma tħalli wisq materjal warajha. Qal li huwa ma kienx mar fil-garaxx qabel għat is-

serqa. Naturalment il-katnazzi jistgħu jinfetħu biċ-ċavetta tagħhom stess. Qal li fir-rigward tat-traċċi ta' l-iżgass li jista' jkun li kienu assenti minhabba r-riħ qawwi li kien hemm dakinhar. Is-soċjeta' konvenuta preżentat affidavit ta' **Odette Farrugia** li kienet *surveyor* tagħha stess meta ġara l-incident. L-affidavit tagħha li jixhed ċerta professjonalita' kkonkludiet illi fil-fehma tagħha l-inkjesta ma ndikatx *“ebda dettal ta' evidenza biex tispjega kif iż-żewġ katnazzi effettivament ġew imneħħija minn posthom u anke kif il-lock tal-bieb tal-garaxx ġiet miftuħa. Fl-opinjoni tiegħi dettalji f'dan ir-rigward huma rilevanti biex jiġi konkluz il-każ vis-à-vis forcible and violent entry.”* Għandu jingħad illi anke l-**Ispettur Tonna** li kien involut fl-inkjesta qal fir-rapport tiegħu illi *“Fuq il-post ġie innutat li ma kien l-ebda sinjal ta' żgass jew marki mal-bieb jew mal-ħoloq tal-ħadid li kieu jorbtu magħom il-katnazzi. L-uniku ċwieviet li huma eżistenti ta' dawn il-katnazzi dejjem ikunu fil-pussess tal-mittant (sic) .. Minn aktar investigazzjonijiet li għamlet il-pulizija ġie stabbilit li l-lock tan-nofs tal-garage għadha tista' tissakkar normali biċ-ċavetta fejn dan juri li ma ġietx sfurzata jew żgassata.”*

Kif jidher allura hija kwistjoni ta' kif saret is-serqa u jekk ġietx użata forza biex il-bieb tal-garaxx seta' jinfetaħ. Kif qalet ix-xhud Farrugia biex jasal għall-konkluzjoni ta' jekk kienx hemm *forcible and violent entry*, wieħed irid ikun jaf kif infetaħ il-bieb, li ma kienitx mistoqsija faċli għal ħadd u lanqas għall-persuni tekniċi. Fil-kamp ċivili naturalment il-każ irid jiġi deċiż a bażi tal-piż preponderanti tal-provi u mhux *oltre* (bħalma hu fil-kamp kriminali).

Fil-kawża simili ħafna għal din fl-ismijiet **“Emanuel Abela nomine vs Dorothy Simms nomine”** deċiża mill-Qorti tal-Kummerċ fl-20 ta' April 1988, ġie ritenut illi *“il-Maġistrat għamel l-indaġini tiegħu a tempo vergine meta t-traċċi tad-delitt kienu għadhom friski u kwindi seta' jasal għall-konkluzjonijiet tiegħu b'aktar faċilita' u ċertezza morali ; kwazi huwa superfluwu li jingħad illi l-proċess verbal jekk ikun redatt regolarment jikkostitwixxi prova”* (art. 550 *Kodiċi Kriminali*). Allura l-Qorti dakinhar waslet biex laqgħet it-talba attriċi a bażi ta' dan. Fil-każ in eżami għalkemm il-konkluzjonijiet tal-Maġistrat kienu fis-sens li

sar żgass l-kostattazzjoni ta' l-Ispettur illi nvestiga s-serqa kienet li ma kien hemm ebda sinjal ta' dan. Madankollu l-Qorti hija propensa tistrieñ aktar fuq il-konkluzjoni tal-Maġistrat milli fuq haġa oħra għaliex ma hemmx dubbju li kif ġie riferut fis-sentenza msemmija, l-Maġistrat jasal għall-konkluzjonijiet tiegħu a bażi tal-provi kollha li jkunu tressqu f'dak l-istadju. Barra minn dan il-fatt li l-ħalliel jew ħallelin ma jħallux traċċi ta' żgass ma jfissirx li allura l-isgass ma jkunx sar ; altriment s-soċjetajiet assikuratriċi ma jkunux tenuti jħallsu lill-assikurat jekk il-malvivent ikun tant *kapaċi* li jagħmel serqa b'mod *pulit* u ma jħallix traċċi visibbli. Huwa fatt magħruf illi ħallelin *professionali* huma kapaċi jagħmlu dan it-tip ta' serqiet. Huwa biżżejjed fil-fehma tal-Qorti li fis-serqa l-persuna li tikkomettiha tidhol fil-fond in kwistjoni billi tikser xi sigilli li jkunu qed jikkostitwixxu ostakolu għall-entrata. Ma hemmx għalfejn li dan isir b'mod tant goff li jħalli l-effetti fuq il-fond kompriż il-bieb in kwistjoni. Il-Kodiċi Kriminali jipprovdi nfatti li s-serq huwa kwalifikat bil-mezz *meta jsir bi ksur ta' ġewwa jew ta' barra b'imfietaħ foloz jew skalata* (artikolu 263) u li ksur jinkludi ksur ta' katnazz (art 264). Ukoll fil-fehma tal-Qorti l-għan tal-polza meta tinkludi li d-dħul irid isir kif indikat huwa li teskludi għal kollox negliġenza ta' l-assikurat (per eżempju li ma jsakkarx il-*premises* in kwistjoni). Għalhekk ladarba l-verżjoni tar-rappreżentant tas-soċjeta' attriċi li fil-bieb kien hemm il-katnazzi ma ġietx b'ebda mod kontradetta, il-Qorti se tilqa' t-talba attriċi.

Kwantu għall-likwidazzjoni skond il-prospett indikat mis-soċjeta' attriċi t-telf kaġunat mis-serqa kien tletin elf, mija u ħamsin lira Maltin u sitta u disgħin ċenteżmu (Lm30,150.96c) ossija sebgħin elf, mitejn u tnejn u tletin Ewro u erbgħa u tmenin ċenteżmu (€70,232.84); dan l-ammont mhux kontestat. Madankollu ladarba t-talba attriċi hija li tiġi mħallsa somma *da liquidarsi* l-Qorti ma tistax tordna ħlas ta' imgħaxijiet kif ritenut diversi drabi mill-Qrati tagħna.

Għal dawn il-motivi l-Qorti tilqa' l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta f'isimha proprju u tilliberaha mill-osservanza tal-ġudizzju; tiċħad l-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta *nomine* iżda kif se jingħad u ċioe'

Kopja Informali ta' Sentenza

li l-Qorti tiċġad ir-raba' talba attriċi iżda tilqa' t-talbiet l-oħra kollha u tikkundanna lill-istess soċjeta' konvenuta bħala aġenta jew rappreżentanta tas-soċjeta' assikuratrici estera AXA Insurance plc li tħallas lis-soċjeta' attriċi s-somma ta' sebgħin elf, mitejn u tnejn u tletin Ewro u erbgħa u tmenin ċenteżmu (€70,232.84);

L-ispejjeż tas-soċjeta' konvenuta *proprio* jkunu a kariku tas-soċjeta' attriċi filwaqt li l-ispejjeż l-oħra fiċ-ċirkostanzi jkunu bla taxxa bejn il-kontendenti in kwistjoni.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----